

Mida aken peegeldab?

Pärandivaderite akende inventeerimise talgud

Vanuseaste: 4.–6. klass

Tööleht

Nimi: _____

Aknad on maja silmad. Sõna „aken“ on meile jõudnud vene keelest („okno“ on aken ja „oko“ silm). Läbi aegade on kasutusel olnud erineva kuju ja kaunistusviisidega aknad, muutunud on nii moed kui ka aknaklaasi valmistamise viisid. Uuri aknaid lähemalt – need annavad sulle vihjeid maja vanuse kohta.

1. Märki iga lõigu juurde sobiva pildi number.

A. Kuni 19. sajandi alguseni olid talumajadel väga väikesed ilma klaasita aknaavad. Akna sulgemiseks tõmmati ette puidust luuk. Mõnikord kaeti aknaauk loomapõiega.

Pilt: _____

B. Linnamajadele ilmusid esimesed klaasaknad 13. sajandil. Kasutati väikeseid kandilisi klaasitükke, mis ühendati omavahel tinaribadega.

Pilt: _____

1

2

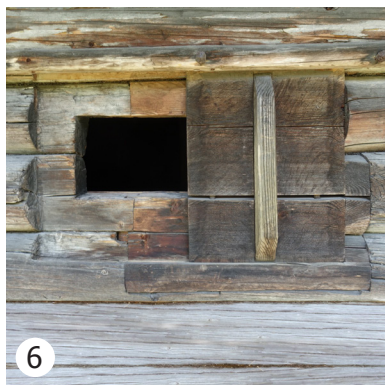
3

4

5

6

C. 17. ja 18. sajandil olid moes ruudukujulised aknad, mis olid jaotatud neljaks osaks. Kuigi alates 18. sajandist oli aknaklaas kõigile kättesaadav, jäi see ikka veel jõukuse märgiks.

Pilt: _____

D. 19. sajandil tulid moodi pikliku kujuga aknad. Neid oli nii kuue ruuduga kui kolmeks või neljaks ristkülikuks

jaotatud aknaraamiga.

Pilt: _____

E. Alates 1930. aastatest on aknad olnud väga lihtsa ilmega. Aknad muutusid ka suuremaks, et tuppä rohkem valgust tuua.

Pilt: _____

F. 30 aastat tagasi muutusid populaarseks plastist raamiga aknad. Plastakna tunned ära selle järgi, et tal on lai ja väga sile raam, mis ajaloolistele majadele ei sobi. Puitraamile aga saab sisse lõigata sooni ja teha kumeraid servi.

Pilt: _____

Otsi see hoone kaardirakenduse Google Maps abil tänavavaates (*street view*) üles ja kirjelda, milline on selle maja välimus tänapäeval, võrreldes varasemate aegadega.

17. saj lõpp

19. saj 1 pool

This architectural drawing shows a symmetrical three-story building facade. The central entrance is on the ground floor, featuring a door with a decorative pediment. Above the entrance, the second floor has three large windows, and the third floor has three smaller windows. The roof is gabled with a central dormer and two side dormers. The building is flanked by two large, arched structures, possibly part of a larger complex or a courtyard wall.

20. saj algus

3. Kui oled pildistamisretkel ära käinud, siis uuri oma fotosid. Iga pildi puhul püüa ära arvata, kas majal on ehitusaegsed aknad või on need hiljem vahetatud? Miks sa nii arvad?

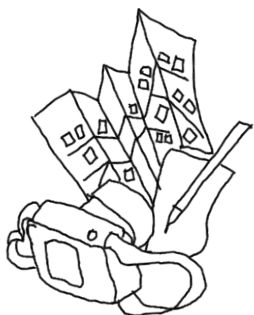
Ahitekt – ehituskunstnik, kes mõtleb välja maju ja teisi ehitisi ning teeb joonised, mille järgi neid ehitada. Aitab koostada ka linnaplaane.

Restaureerimine – ajalooliste esemete, kunstitööde ja ehitiste taastamine.

Akende inventeerimine

Inventeerimine on info kogumine millegi kohta. Sina osaled õpilaste üleeestilistel akende inventeerimise talgutel „Mida aken peegeldab?“. Sinu ülesandeks on pildistada ja kirja panna andmed oma kodukoha akende kohta.

Millest alustada?

- Otsi kaardi abil üles hooned, mida pead inventeerima, ja mõtle läbi oma teekond.
- Märki üles, millises järjekorras sa maju pildistad. Selleks kirjuta paberile majade aadressid (tänavanimi ja maja number).
- Võta kaasa fotoaparaat või nutitelefon, millega saad pilti teha.
- Kui majaomanik tuleb sinuga rääkima, palu temalt pildistamiseks luba. Ütle oma nimi ja kool ning kindlasti selgita, et sa teed koolitööd kodukoha akendest.

Kuidas teha häid fotosid?

- Sul on vaja teha fotosid nii akendest kui ka kogu maja esiküljest.
- Tüüpilise näite saamiseks vali pildile üks esimese korruse aken.
- Seisa otse akna ette, näoga akna poole. Ära pildista külje pealt.
- Kui majal on lisaks põnevaid ja erikujulisi aknaid (näiteks trepikoja- või pööninguaken), siis jäädvusta ka need.
- Hoi fotokaamerat või nutitelefoni käes nii, et see oleks otse, mitte viltu.
- Veendu, et aken ja selle iluliistud jäävad tervenisti kaadrisse.
- Võiksid akna erilistest detailidest ehk osadest ka eraldi pildid teha, pildistades neid suuremalt ja lähivaates.
- Pildista üles ka kogu tänavapoolne külg majast, selleks mine majast piisavalt kaugele.
- Pildistamise ajal oota, kuni jalakäijad mööduvad.
- Kui sul tuleb pildistamiseks korraks autoteele astuda, palu kellegi abi, et ta liiklust jälgiks ja sind lähenevatest autodest hoiataks.
- Vaata kohe pärast pildistamist foto tähelepanelikult üle. Suurenda, kui vaja, et näha, kas foto on kenasti selge. Kui foto jäi udune, siis palun pildista uuesti.

Kuidas inventeerimiskaarti vormistada?

- Pärast väljas tehtud pildistamisringi täida arvutis inventeerimiskaart. Kasuta selleks Word-programmi.
- Võta eeskujuks inventeerimiskaardi näidis.
- Täida lahtrid andmetega nii enda kui ka pildistatud maja kohta.
- Kasuta kirjastiili Times New Roman suurus 12 pt.
- Lisa juurde fotod: vaade maja esiküljest, foto ühest aknast, lisaks fotod akna detailidest, kui ka need olid huvitavad ja sa neid pildistasid.
- Võid lisada veel fotosid muudest erikujulistest akendest.
- Tähista hoone üldvaatel punase ringiga aken (aknad), mida oled pildistanud. Kasuta selleks programmi Paint (Windowsiga arvutis) või Preview (Apple'i arvutis).
- Muuda piltide suurust nii, et kogu info ühe maja kohta mahuks ühele lehele.
- Ära fotosid liiga väikseks tee, vaid aseta need lehele nii suurelt, kui mahub!

Mida aken peegeldab?

Pärandivaderite akende inventeerimise talgud

Pildistas: Triin Lepik
Kool: Kalamaja Põhikool
Klass: 4B

Maakond: Harjumaa
Linn/alev, vald ja alevik/küla: Tallinn
Tänav ja maja number: Vana-Kalamaja 32
Maja kasutus: elumaja
Pildistamise kuupäev: 2. aprill 2020

